

Inspraaknotitie
Cultuurbeleid 2017-2020

Aan het college van burgemeester en wethouders van Dalfsen

Postbus 35

7720 AA Dalfsen

Onderwerp: inspraakreactie Cultuurbeleid 2017 – 2020

Nieuwleusen, 28 oktober 2016

Geacht college,

In deze brief geven wij onze reactie op de nota “Schatkamer van Dalfsen – rijk aan initiatief, cultuurbeleid 2017-2020 van gemeente Dalfsen’ die tot 1 november 2016 voor iedereen ter inzage ligt.

In de afgelopen maanden hebben wij meerdere goede gesprekken gevoerd over deze nota en de voorbereiding daarvan met uw medewerkster Evelien Klunder en met Liesbeth Tonckens. Wij hebben de indruk dat onze inbreng op veel onderdelen zijn weerslag heeft gevonden in deze nota.

Op 18 oktober 2016 hebben wij overleg gevoerd met het bestuur van de Historische Kring Dalfsen. Dat overleg verliep ook in een goede sfeer. In dat overleg hebben wij onderling onze posities bepaald mede tegen de achtergrond van de nota Cultuurbeleid 2017 - 2020. Die posities met overeenkomsten en verschillen hebben wij in de bijlage weergegeven. Hoofdzakelijk is dat wij willen samenwerken om het erfgoedbeheer te realiseren, maar wij zien ook de beperkingen en grenzen.

Inventarisatie van uitdagingen, kansen, behoeftes en mogelijkheden:

We hebben samen met de Historische Kring Dalfsen onze kansen, behoeftes en mogelijkheden in beeld gebracht.

De gemeente heeft in haar Cultuurbeleid 2017-2020 een toekomstvisie verwoord die verstrekkende veranderingen vraagt van de Historische Kring Dalfsen en Historische Vereniging Nieuwleusen. Naast intensieve samenwerking tussen beide verenigingen, met elk een andere invulling van hun huidige rol, moet er voor de andere drie kernen een structurele rol komen in een permanent cultureel erfgoedaanbod.

Besturen, vrijwilligers en achterban

De besturen van de Historische Kring Dalfsen en de Historische Vereniging Nieuwleusen willen beide de opdracht van de gemeente in principe aanvaarden, en met de vertegenwoordigers uit de vijf kernen en professionals een (tijd)pad uitstippelen om de belangrijkste erfgoedverhalen te selecteren en de verbeeldingen vorm te geven. Wel willen zij ook beide een nadrukkelijk voorbehoud maken over de financiële onderbouwing en vragen daarover over meer duidelijkheid. Daar komen wij in deze reactie nog vaker op terug.

Beide besturen zien de voor- en nadelen van deze operatie en realiseren zich dat de doelen alleen gehaald kunnen worden met de instemming van hun achterban en dat het resultaat afhankelijk is van de inspanningen van veel meer vrijwilligers dan alleen de bestuursleden.

Dat de gemeente professionele mensen en middelen ter beschikking wil stellen komt tegemoet aan de wens om zo professioneel mogelijk te functioneren.

Dat de vijf kernen van de gemeente in verbinding komen middels hun erfgoed zien we als een positieve ontwikkeling. De komst van een eigen permanente verbeelding per kern naast de vijf verplaatsbare verbeeldingen van de verhalen van de historie van de gemeente zorgt voor een structurele verbinding, en houdt tevens in dat er sprake moet zijn van een professionele kwalitatieve standaard.

Dat daarnaast, vergelijkbaar met de canons, de belangrijkste culturele erfgoedverhalen een plaats krijgen in de gezamenlijke gemeentelijke geschiedenis zal kunnen zorgen voor de verbinding tussen de kernen die de gemeente voor ogen heeft.

Er wordt in de plannen veel verwacht van de vrijwilligers, waarbij we ons dienen te realiseren dat onze achterbannen bestaan uit mensen die beschikken over meer dan de gemiddelde hoeveelheid vrije tijd, veel kennis en (levens)ervaring in diverse beroepen, maar die ook een hoge gemiddelde leeftijd hebben.

Museum Palthehof

Voor Museum Palthehof geldt dat de Schatkamer van Dalfsen de schatten van de 5 kernen zal moet gaan herbergen en exposeren. We vinden dat schatten, de pareltjes uit de geschiedenis, een plaats verdienen waar mensen graag naar toe komen. In het beleidsplan van de Historische Vereniging Nieuwleusen zijn reeds vergevorderde plannen, die ook recht zouden doen aan haar nieuwe rol als schatkamer.

Beide besturen vinden het essentieel dat de Schatkamer van Dalfsen ook die uitstraling krijgt d.m.v. de realisatie van de noodzakelijke uitbreiding van het huidige gebouw. Dat is een basisvoorwaarde om de Schatkamer van Dalfsen de positie te geven in een ruimer geografisch perspectief, die de collectie (meer dan) verdient.

De nieuwe functie van Museum Palthehof houdt in dat de Historische Vereniging Nieuwleusen een deel van de huidige collectie zal digitaliseren, dat de collectie deels ontzamd zal worden, zoals ook in het eigen beleidsplan is aangegeven. We willen wel echter niet 'alles' digitaliseren, 'echte' spullen zijn onmisbaar om mensen, in het bijzonder jongeren en ouderen, het verleden te laten beleven, voelen en te gebruiken. We hebben een aantal complete (ambachtelijke) collecties waarvoor het onbespreekbaar is om die 'weg te doen' of om te zetten. Digitalisering als onderdeel van de operatie is prima, in combinatie en als aanvulling.

De Schatkamer moet beleefd kunnen worden, met de technologische middelen die daarvoor ter beschikking staan.

We gaan deze uitdaging samen met de Historische Kring Dalfsen aan – in brede zin, met als doel een mooie toekomst voor ons verleden.

Financieel perspectief voor de Historische Vereniging Nieuwleusen

Zoals hierboven aangegeven omarmen we de inhoudelijke voornemens met betrekking tot ons gemeentelijk erfgoedbeleid. In tegenstelling tot veel andere beleidsterreinen is ook de beschikbare menskracht niet het grote probleem; we prijzen ons gelukkig met veel vrijwilligers, zij het al op leeftijd. Het toekomstperspectief moet zodanig zijn dat we door nieuw beleid ook jongere bevolkingsgroepen en jongere vrijwilligers kunnen blijven inspireren.

In het Cultuurbeleid is het erfgoedbeheer naar onze mening nog niet goed naar de praktijk vertaald.

In die praktijk zien wij enkele knelpunten in de uitwerking en het zou betreurenswaardig zijn als de gemeente die niet op voorhand onderkent:

1. De beschikbare ruimte in Nieuwleusen en Dalfsen is bij lange na niet voldoende om de Schatkamer van Dalfsen op een moderne wijze te presenteren. Dat wordt ook door de Historische Kring Dalfsen onderstreept.

Wij zien een beleefmuseum voor ons dat aantrekkingskracht uitoefent op de eigen bevolking maar ook op de gasten in het gebied van het Vechtdal tot het Reestdal. Van dat beleefmuseum gaan initiatieven uit om de historie op de gepaste schaal uit te dragen. De praktijk is dat Het huidige museum Palthehof al te klein is om de eigen Nieuwleusense collectie te presenteren. Uitbreiding is absoluut noodzakelijk om een Schatkamer van Dalfsen te worden.

2. Het museum is eigendom van de Historische vereniging Nieuwleusen, dus van de leden van deze vereniging. Die vereniging heeft al een ruim budget bijeen gespaard om een uitbereiding in de komende jaren te kunnen bekostigen. Tot nu toe is het beleid er echter op gericht om die uitbreiding op de Nieuwleusense schaal te realiseren. Het Cultuurbeleid 2017 – 2020 geeft daar een geheel nieuwe dimensie aan. Die lijn kunnen wij als bestuur onderschrijven, maar het is teveel gevraagd om vanuit de huidige financiële werkelijkheid van Nieuwleusen het perspectief van de Schatkamer van Dalfsen te realiseren.

3. De Historische Vereniging Nieuwleusen heeft al jaren ook een eigen perspectief, namelijk het realiseren van een Unionvleugel bij het museum Palthehof. We hebben nu een unieke Union-erfgoedcollectie die zeer het exposeren waard is en die collectie groeit nog steeds. Daar is veel geld voor bijeen gespaard en dat is ook hét perspectief dat onze leden tot nu toe voor ogen hebben. Dat perspectief kunnen we niet geheel overboord zetten want dat gaat ons simpelweg leden en vrijwilligers kosten. Het is voor ons een grote uitdaging om het perspectief van de Schatkamer en van de Unionvleugel met elkaar te verenigen. Uiteindelijk beslist de ledenvergadering erover of het eigen spaargeld voor dit doel beschikbaar komt.

Opties

In de uitwerking van het Cultuurbeleid zien wij als mogelijke opties:

- Ruimte creëren waar museale collecties al dan niet tijdelijk kunnen worden opgeslagen. De presentaties in het museum moeten niet statisch zijn, maar afwisselend en interactief om ook jonge bezoekers én jonge(re) vrijwilligers te trekken. Om daarvoor ruimte te creëren is het noodzakelijk onze eigen collecties al dan niet tijdelijk in een depot op te slaan. Onze voorkeur is om zo'n depot in samenhang met de noodzakelijke uitbreiding (bijvoorbeeld in een kelder) te realiseren.

- Ook al zou zo'n depot gerealiseerd kunnen worden, dan nog zou het museum Palthehof te klein zijn om een waardige Schatkamer van Dalfsen te zijn. Zoals al eerder aangegeven onderschrijven beide besturen dit. Na de vaststelling van het Cultuurbeleid willen wij graag in overleg met het college treden op welke wijze de uitbreiding van het museum Palthehof gerealiseerd kan worden. Wij proberen iedere mogelijkheid te benutten om middelen uit provinciale en landelijke fondsen te verkrijgen. Dan gaat het in het algemeen om incidentele middelen voor de investering in de uitbreiding van het gebouw.

- een optie is ook dat wij een aanvullende hypothecaire lening tegen een langlopende lage rente afsluiten waarvoor de gemeente dan een garantie afgeeft. Dat zou een eventuele investering met 'vreemd geld' kunnen bevorderen. Deze optie heeft wel de goedkeuring van onze ledenvergadering nodig in verband met het aangaan van de lening.

Wij ontkomen er niet aan bij onze standpuntbepaling een voorbehoud te maken. Uiteindelijk heeft onze ledenvergadering voor ons een doorslaggevende stem.

Samengevat: het perspectief van de Schatkamer van Dalfsen spreekt ons zeer aan. Graag willen wij samen met het college en met de Historische Kring Dalfsen in overleg blijven om dit perspectief binnen de kaders van onze vereniging te kunnen realiseren.

Namens beide besturen

Posities Historische Kring Dalfsen (HKD) en Historische Vereniging Nieuwleusen (HVN) in het gemeentelijk cultuurbeleid

De Historische Kring Dalfsen (HKD):

- + De HKD heeft een redelijk stabiel aantal van 1100 leden, onder wie rond de 100 vrijwilligers. Het bestuur telt 7 personen.
- + De drie kernen Lemelerveld, Hoonhorst en Oudleusen hebben een Historische Werkgroep, die deel uitmaakt van de Historische Kring Dalfsen en functioneert zoals alle werkgroepen en commissies van de Historische Kring Dalfsen. Zij nemen ook deel in het functioneren van het Historisch Centrum Dalfsen in de Trefkoele+ . Iedere werkgroep heeft één van de bestuursleden als contactpersoon.
- + De HKD is een kenniscentrum, geen museum. Dit is zo gegroeid door de kennis en interesses van de bestuursleden en de omstandigheden. Men heeft 10 goed geoutilleerde werkplekken om bronnen te raadplegen.
- + De HKD geeft een eigen blad uit: Rondom Dalfsen, waarin de werkgroepen en dus ook de kernen regelmatig hun bijdragen leveren
- + De HKD organiseert een aantal activiteiten: Verenigingsavonden: o.a. een foto-dia-avond tot voor kort steeds verzorgd door Ab Goudbeek, een dialectavond, een avond over WOII (de 40-45 avond).
- + De HKD heeft meerdere werkgroepen – en organiseert cursussen: o.a. genealogie, excursies, een dorpswandeling. Twee maal per jaar vindt een overleg plaats met vertegenwoordigers van alle Werkgroepen en Commissies over het wel wee van de HKD en worden gegevens uitgewisseld.
- + De HKD heeft haar onderkomen in de Trefkoele Plus. De Gemeente betaalt de huur voor de ruimte van de HKD aan de stichting die de Trefkoele beheert. De HKD betaalt € 3.000,- eigen bijdrage voor de huur aan de gemeente. Deze kosten worden opgebracht door de leden.
- + De HKD is het gehele jaar door open, alleen in de maanden juli en augustus op afspraak.
- + De HKD heeft een zeer beperkte tentoonstellingsruimte (een aantal vitrines)
- + De HKD heeft geen substantieel eigen kapitaal.
- + Scholenprojecten PO vormen in Dalfsen nog een uitdaging. Studenten en leerlingen uit het VO kunnen prima terecht bij de HKD.
- + De HKD heeft jaren geleden een complete inventaris van een schildersbedrijf gekregen, waarvoor zij een expositie mogelijkheid zoeken.

De Historische Vereniging Nieuwleusen (HVN):

- + De HVN heeft tussen de 900 en 1000 leden, onder wie rond de 90 vrijwilligers. Het bestuur telt ook 7 personen.
- + De HVN vertegenwoordigt de kern Nieuwleusen.
- + De HVN geeft een eigen kwartaalblad uit: Het Kwartaalblad Ni'jluusn van vroger.
- + De HVN heeft een eigen museum; Museum Palthehof. De HVN organiseert jaarlijks een thematentoonstelling met bezienswaardigheden die op Oudejaarsdag worden ingebracht door de bevolking.
- + De HVN organiseert een aantal activiteiten: Drie verenigingsavonden: een foto-dia-avond verzorgd door de fotowerkgroep, een avond met een spreker, de ledenvergadering met een presentatie. De HVN organiseert een fietstocht op de langste zaterdag in de zomer en een wandeling op tweede kerstdag.
- + De HVN heeft 6 werkgroepen.
- + Museum Palthehof is het eigen onderkomen van de HVN. De locatie staat op grond van de Hervormde Gemeente in eeuwigdurende erfpacht (de grond mag niet worden vervreemd)

Deze situatie is zo gegroeid door de mogelijkheden, kennis en interesses van de bestuursleden en de omstandigheden: De HVN heeft het gebouw vrij van lasten, en heeft een substantieel eigen kapitaal opgebouwd. Het kapitaal is grotendeels door de leden bijeengebracht. De kosten van onderhoud worden opgebracht door deelnemers aan activiteiten en door de leden.

- ✚ Het museum Palthehof is open van 1 april tot 31 oktober, en tussen Kerst en Oud-en-Nieuw. In de winter worden een aantal theevisites georganiseerd waarbij de bezoekers foto's of filmbeelden te zien krijgen en (tegen betaling) een high tea krijgen geserveerd.
- ✚ De HVN heeft structureel 3 scholenprojecten voor de 6 basisscholen (PO) die samen een doorlopende leerlijn Cultureel Erfgoed vormen. Studenten en leerlingen VO vormen nog een uitdaging.
- ✚ De HVN heeft in 2004 bij de sluiting van de Union Rijwielenfabriek een omvangrijke collectie Industrieel Erfgoed gekregen, waarmee zij een unieke mogelijkheid heeft om Nieuwleusen tot een toeristische trekpleister te maken voor meerdere categorieën recreanten, in samenwerking met ondernemers in het gebied tussen Vecht- en Reestdal. Die collectie is op zichzelf al een attractie voor de vele tienduizenden wielers in Nederland maar kan tot op heden niet worden tentoongesteld. De collectie staat opgeslagen op locaties die niet aan de daaraan te stellen eisen voldoen.

Reactie college:

We waarderen het zeer dat de Historische Kring Dalfsen en de Historische vereniging Nieuwleusen beiden positief zijn over de voorgestelde erfgoedinvulling van ons cultuurbeleid 2017-2020 en de opdracht willen aanvaarden. Daarnaast vinden we het een mooi signaal dat beide besturen elkaar al gevonden lijken te hebben door de gezamenlijke inspraakreactie. Wij snappen ook dat dit een spannende opdracht is en dat vrijwilligers hierin een belangrijke rol spelen. Zoals besproken met beide verenigingen zullen we na vaststelling van het beleid in december 2016 gezamenlijk gaan bepalen hoe we dit project tot een succes kunnen maken. In dit proces is ruimte voor eigenheid vanuit beide verenigingen.

U schrijft in uw reactie:

“De beschikbare ruimte in Nieuwleusen en Dalfsen is bij lange na niet voldoende om de Schatkamer van Dalfsen op een moderne wijze te presenteren. Dat wordt ook door de Historische Kring Dalfsen onderstreept.

Wij zien een beleefmuseum voor ons dat aantrekkingskracht uitoefent op de eigen bevolking maar ook op de gasten in het gebied van het Vechtdal tot het Reestdal. Van dat beleefmuseum gaan initiatieven uit om de historie op de gepaste schaal uit te dragen. De praktijk is dat het huidige museum Palthehof al te klein is om de eigen Nieuwleusense collectie te presenteren. Uitbreiding is absoluut noodzakelijk om een Schatkamer van Dalfsen te worden.”

Daarnaast geeft u al een aantal opties hoe deze verantwoordelijkheid van de gemeente Dalfsen eruit kan zien.

Net als uw vereniging kunnen wij als college op dit moment geen toezegging doen rondom een financiële bijdrage voor de uitbreiding van het Palthehof ten behoeve van de realisatie van de Schatkamer van Dalfsen. Naast dat er bijvoorbeeld een concreet bedrag of vorm ontbreekt zijn wij ook genoodzaakt onze gemeenteraad hierover te consulteren. Wel willen we als college het voornemen uitspreken om hierover in de komende tijd met u in gesprek te gaan en te overwegen welke mogelijkheden er zijn. Want nogmaals, gezamenlijk zijn we er van overtuigd dat de Schatkamer van Dalfsen een waardige plek verdient en dat we vanuit de inhoud moeten bekijken wat hiervoor nodig is.

25 oktober 2016

Geachte gemeenteraad van de gemeente Dalfsen,

De culturele commissie Lemelerveld is een commissie bestaande uit de Intern cultuur coördinatoren van drie basisscholen uit Lemelerveld, te weten PCB de Regenboog, OBS Heidepark, Heilig Hartschool.

Wij willen u laten weten dat we positief zijn over het Cultuurbeleid 2017-2020. We zien genoemde punten uit de evaluatiegesprekken terugkomen en zijn enthousiast over:

- * Behoud van de genoemde gelden.
- * Aanblijven van de combinatiefunctionaris
- * Fijn dat het punt: inzichtelijk maken van de geldstromen nu wederom wordt genoemd. Hopelijk komt er snel een overzicht zodat wij weten waar wij de inkomende gelden kunnen controleren.
- * Het onderzoek dat gedaan gaat worden naar het Jeugdcultuurfonds. Het is bij ons onbekend. Niemand van de ICC-ers in onze commissie heeft hier nog gebruik van gemaakt/ dit ingezet.
- * Innovatiebudget kunst en cultuur. Mochten er ideeën zijn dan kunnen deze nu mogelijk worden gefinancierd uit een extra pot. Mocht er relatie met onderwijs worden bedacht dan is het wel goed om tijdig contact met ons te zoeken om te kijken of onze achterban het ook een goed idee vindt en dat het passend is in onze jaarplanning.
- * Extra gelden voor de muziekvereniging. Zij doen zulke mooie dingen voor onze leerlingen. Het zou jammer zijn wanneer ze ten gronde zouden gaan aan hun eigen succes.
- * Ontwikkeling Schatkamer van Dalfsen. Mooi dat aan alle kernen wordt gedacht. Komt er ook een versie voor het onderwijs/ kinderen?
- * Goed dat de kunstwerken van de gemeente Dalfsen worden verzameld op een website.
- * Kunst op straat in alle kernen: Wij vinden het voor de kinderen van Lemelerveld een waardevolle activiteit. Weinig gezinnen zoeken in naburige dorpen kunstzinnige activiteiten op. Het zou mooi zijn als deze activiteit ook eens in Lemelerveld plaats zou vinden. Cultuur wordt dan iets voor iedereen!

Tot zover onze reactie.

Met vriendelijke groet,

Margaret Bouwmeester (OBS Heidepark)

Melanie Lemans (PCB de Regenboog)

Irene van der Vegte (Heilig Hartschool)

Reactie college;

Wij danken de culturele commissie Lemelerveld hartelijk voor haar positieve reactie op het cultuurbeleid 2017-2020. Het is fijn om te horen dat dit beleid past, en ondersteuning biedt bij, de culturele ontwikkelingen van de scholen in Lemelerveld. De aandachtspunten die u meegeeft in uw reactie gaan wij meenemen in de uitvoering van het beleid.